

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และสนองต่อความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ส่งเสริมให้เยาวชนมีจิตสำนึกรักบ้านเกิดของตน โดยใช้ขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีขั้นตอนและรายละเอียดในการดำเนินงาน ตามลำดับดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา

“ถ้าแก้วโกมล”

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ได้กำหนดแหล่งข้อมูล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน คณะผู้ศึกษาค้นคว้า ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิไว้ดังนี้

1.1 เป็นเจ้าหน้าที่วนอุทยานถ้าแก้วโกมล ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ประวัติถ้าแก้วโกมลและข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการให้บริการการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว จำนวน 2 ท่าน

1.2 เป็นเจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่ทำงานในองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาชุมชนและความต้องการของชุมชนในอำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1 ท่าน

ส่วนผู้เชี่ยวชาญ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดคุณสมบัติไว้ดังนี้

3.1 เป็นอาจารย์ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

3.2 เป็นศึกษานิเทศก์หรือเจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาที่มีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านการบริหารหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 ท่าน

3.3 เป็นผู้สอนในสถาบันระดับมัธยมศึกษา (ครูเชี่ยวชาญ) ที่มีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านการสอนในสาขาวิชาภาษาไทย ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

3.4 เป็นผู้สอนในสถาบันระดับมัธยมศึกษา (ครูชำนาญการพิเศษ) ที่มีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการสอนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” และเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม และคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” และเอกสารประกอบหลักสูตรมีขั้นตอนตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ข้อมูลเกี่ยวกับมัคคุเทศก์ การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ประวัติถ้าแก้วโกมลของจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น โดยมีประเด็นคำถามดังต่อไปนี้

- 1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว เช่น มีจำนวนเท่าไร เดินทางช่วงเวลาใด ฯลฯ
- 1.2 การให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ให้บริการอะไรบ้าง ผลเป็นอย่างไร ฯลฯ
- 1.3 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการให้บริการท่องเที่ยว “ถ้าแก้วโกมล” มีอะไรบ้าง
- 1.4 แนวโน้มการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว “ถ้าแก้วโกมล” เป็นอย่างไร
- 1.5 ความต้องการให้โรงเรียนร่วมพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว “ถ้าแก้วโกมล” มีอะไรบ้าง
- 1.6 ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของโรงเรียน มีอะไรบ้าง

1.7 ความต้องการของชุมชนเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติของชุมชน มีอะไรบ้าง

2. ดำเนินการสร้างเอกสารหลักสูตร โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

2.1 กำหนดเนื้อหาสาระจากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรฝึกอบรมดังนี้

- 1) หลักการและเหตุผล
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) โครงสร้างของหลักสูตร
- 4) แนวการจัดกิจกรรมฝึกอบรม
- 5) สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้
- 6) การวัดและประเมินผล
- 7) เกณฑ์การผ่านหลักสูตร

คู่มือผู้ให้การฝึกอบรมกำหนดองค์ประกอบดังนี้ คำชี้แจงสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือผู้ให้การฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม แผนการฝึกอบรมจำนวน 7 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการเรียนและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรมกำหนดองค์ประกอบดังนี้ คำชี้แจงสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม จุดประสงค์ของการจัดทำคู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม ตารางการฝึกอบรม แบบทดสอบความรู้พื้นฐาน ใบความรู้ และใบงาน

2.2 ศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการฝึกอบรมให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาของแต่ละแผนการฝึกอบรม ตามลำดับดังนี้

(1) เนื้อหาการฝึกอบรมภาคทฤษฎี ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญจำนวน 5 แผนการฝึกอบรม ได้แก่

1.1 แผนการฝึกอบรมที่ 1 มัคคุเทศก์อาสา	จำนวน 3 ชั่วโมง
1.2 แผนการฝึกอบรมที่ 2 ภัณฑารักษ์วิทยากรธรรมชาติ	จำนวน 3 ชั่วโมง
1.3 แผนการฝึกอบรมที่ 3 ศิลาสัญจร	จำนวน 3 ชั่วโมง
1.4 แผนการฝึกอบรมที่ 4 นครสามหมอก	จำนวน 1 ชั่วโมง
1.5 แผนการฝึกอบรมที่ 5 ถ้ำแก้วโกมล	จำนวน 2 ชั่วโมง

(2) เนื้อหาการฝึกอบรมภาคปฏิบัติ จำนวน 2 แผนการฝึกอบรม ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญดังนี้

2.1 แผนการฝึกอบรมที่ 6 มัคคุเทศก์อาสาภาคสนาม 1 ฝึกปฏิบัตินำชม ถ้ำแก้วโกมล ณ สถานที่อบรมและสถานที่จริงกับคณะผู้ให้การฝึกอบรม จำนวน 6 ชั่วโมง

2.2 แผนการฝึกอบรมที่ 7 มัคคุเทศก์อาสาภาคสนาม 2 ปฏิบัติการนำชมถ้ำแก้วโกมล ณ สถานที่จริงกับนักท่องเที่ยว จำนวน 6 ชั่วโมง

(3) แนวการจัดกิจกรรมการฝึกอบรม โดยใช้รูปแบบการแสดงบทบาทสมมติ กิจกรรมกลุ่มและการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

(4) สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้ สื่อการฝึกอบรมที่ใช้ได้แก่ คู่มือผู้ให้การฝึกอบรม คู่มือผู้เข้ารับการฝึกอบรม วีดิทัศน์ การนำเสนอองาน Power Point ใบความรู้ ใบงาน รูปภาพ แถบประโยคคำถาม สถานที่จริง และวิทยากรรับเชิญ

(5) การวัดและประเมินผล ประเมินผลตามสภาพจริงโดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ประกอบด้วยแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์และแบบประเมินคุณลักษณะ"จิตอาสา"

3. ดำเนินการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่

3.1 คู่มือสำหรับผู้ให้การฝึกอบรม โดยมีองค์ประกอบได้แก่ คำชี้แจง จุดประสงค์ และแผนการฝึกอบรมจำนวน 7 แผน แต่ละแผนประกอบด้วยสาระสำคัญ จุดประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรมและแหล่งเรียนรู้ วิธีการวัดและประเมินผล

3.2 คู่มือสำหรับผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยมีองค์ประกอบ ได้แก่ คำชี้แจง จุดประสงค์ เนื้อหาการเรียนรู้ ใบความรู้ และใบงาน

4. นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่สร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยใช้แบบประเมินที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แล้วหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5. นำผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญมาพิจารณาความเหมาะสมในภาพรวมของผู้เชี่ยวชาญ ตามเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ไม่เกิน 1.00 ถือว่าเป็นเอกสารหลักสูตรที่มีความเหมาะสม

6. นำเอกสารหลักสูตรมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

การทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” โดยนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมมัคคุเทศก์อาสา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”
2. แบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา”

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

1.1 ศึกษารายละเอียดของเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน การประเมินทักษะการปฏิบัติงาน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดทักษะการปฏิบัติงาน หลักการปฏิบัติงานเป็นมัคคุเทศก์และเอกสารเกี่ยวกับการทำงานอาสา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมิน

1.2 นำเนื้อหาและจุดประสงค์ในการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์มาวิเคราะห์ เพื่อสร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ของการปฏิบัติงาน

1.3 สร้างแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง แบบ Rubrics

1.4 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและ

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

1.5 นำแบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์ มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.6 จัดพิมพ์เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” ดำเนินการดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดของเอกสารหลักสูตรฝึกอบรมและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของการประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” และเอกสารเกี่ยวกับการทำงานอาสา เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมิน

2.2 นำเนื้อหาและจุดประสงค์ในการประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” มาวิเคราะห์เพื่อสร้างแบบประเมินให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์คุณลักษณะ “จิตอาสา”

2.3 สร้างแบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการประเมินตามสภาพจริง แบบ Rubrics

2.4 นำแบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” ที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อคัดเลือกและปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป

2.5 นำแบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 จัดพิมพ์เป็นแบบประเมินฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการทดลองใช้หลักสูตรหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

1. ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเป็นมัคคุเทศก์ ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและถ้าแก้วโกมลก่อนการฝึกอบรม

2. ดำเนินการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ตามลำดับดังนี้

2.1 ประชุมคณะผู้ศึกษาค้นคว้าและวิทยากรรับเชิญ เพื่อชี้แจงกระบวนการใช้หลักสูตรโดยละเอียด

2.2 เตรียมสถานที่จัดอบรม สื่อประกอบการอบรม และประสานงานผู้เกี่ยวข้อง

2.3 ดำเนินการพิธีเปิดการฝึกอบรมตามลำดับขั้นตอน

2.4 ดำเนินการฝึกอบรมตามตารางการฝึกอบรมและแผนการฝึกอบรม เป็นเวลา 4 วัน 24 ชั่วโมง ตามตาราง 1

ตาราง 1 แสดงการดำเนินงานฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา ณ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ระหว่างวันที่ 14-16 พฤศจิกายน 2550

แผนการฝึกอบรมที่	กิจกรรมการฝึกอบรม	วัน เดือน ปี	เวลาและสถานที่
	ลงทะเบียน / รับเอกสาร	13 พฤศจิกายน 2550	08.00 - 08.30 น. ณ สถานที่อบรม
	พิธีเปิดการฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ผู้เข้ารับการฝึกอบรมทำแบบทดสอบ ความรู้พื้นฐาน	”	08.30 - 09.00 น. ณ สถานที่อบรม
1	แผนการฝึกอบรมที่ 1 มัคคุเทศก์อาสา	”	09.00 -12.00 น. ณ สถานที่อบรม
2	แผนการฝึกอบรมที่ 2 รักษาทวีพยากรธรรมชาติ	”	13.00 -16.00 น. ณ สถานที่อบรม
3	แผนการฝึกอบรมที่ 3 ศิลปะสัญจร	14 พฤศจิกายน 2550	09.00 -12.00 น. ณ สถานที่อบรม
4	แผนการฝึกอบรมที่ 4 นครสามหมอก	”	13.00 -14.00 น. ณ สถานที่อบรม
5	แผนการฝึกอบรมที่ 5 ถ้าแก้วโกมล	”	14.00 -16.00 น. ณ สถานที่อบรม

ตาราง 1 (ต่อ)

แผนการ ฝึกอบรมที่	กิจกรรมการฝึกอบรม	วัน เดือน ปี	เวลาและสถานที่
6	แผนการฝึกอบรมที่ 6 มัคคุเทศก์อาสาภาคสนาม 1	15 พฤศจิกายน 2550	09.00 -16.30 น. ณ ถ้ำแก้วโกมล
7	แผนการฝึกอบรมที่ 7 มัคคุเทศก์อาสาภาคสนาม 2	16 พฤศจิกายน 2550	09.00 -16.30 น. ณ ถ้ำแก้วโกมล
พิธีปิดการฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้ำแก้วโกมล”		”	16.30 -17.00 น. ณ ถ้ำแก้วโกมล

2.5 ประเมินผลการฝึกอบรม โดยใช้แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์อาสา “ ถ้ำแก้วโกมล” และแบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” โดยคณะผู้ศึกษาค้นคว้าและเพื่อนที่เข้ารับการฝึกอบรมเป็นผู้ประเมิน

2.6 สรุปคะแนนจากแบบทักษะการปฏิบัติงานมัคคุเทศก์อาสา “ถ้ำแก้วโกมล” และแบบประเมินคุณลักษณะ “จิตอาสา” โดยการหาค่าร้อยละเทียบกับเกณฑ์ที่วางไว้

2.7 นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วใช้วิธีการทางสถิติ (t-test) โดยเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้ำแก้วโกมล”

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

การประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้ำแก้วโกมล” คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้ำแก้วโกมล” ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 20 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่สนใจสมัครเข้าร่วมกิจกรรมชุมนุมมัคคุเทศก์อาสา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล”

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจเกี่ยวกับหลักสูตร
2. กำหนดประเด็นเนื้อหาที่ต้องการประเมิน
3. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจตามประเด็นเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ระดับความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด
4. นำแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา และความเหมาะสมด้านการใช้ภาษา เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่าตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป
5. นำแบบประเมินความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
6. จัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบแก้ไขเป็นฉบับจริง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีดำเนินการศึกษา

1. นำแบบประเมินความพึงพอใจเก็บรวบรวมข้อมูลกับผู้เข้ารับการอบรมหลังเสร็จสิ้นการฝึกอบรม
2. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ความเหมาะสมของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 99-100)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง การดำเนินการสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง การดำเนินการสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง การดำเนินการสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง การดำเนินการสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง การดำเนินการสร้างหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. วิเคราะห์ผลการทดลองใช้หลักสูตรของผู้เข้ารับการฝึกอบรม

2.1 ด้านทักษะการปฏิบัติงานภาคปฏิบัติ โดยการหาค่าร้อยละ ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี

คะแนนร้อยละ 60 – 69 หมายถึง ผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึง ผลการฝึกอบรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วใช้วิธีการทางสถิติ (t-test) โดยเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

2.2 ด้านคุณลักษณะ “จิตอาสา” โดยการหาค่าร้อยละ ดังนี้

คะแนนร้อยละ 80 – 100 หมายถึง ผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับดีมาก

คะแนนร้อยละ 70 – 79 หมายถึง ผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับดี

คะแนนร้อยละ 60 – 69 หมายถึง ผลการฝึกอบรมอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 60 หมายถึง ผลการฝึกอบรมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

นำผลคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วใช้วิธีการทางสถิติ (t-test) โดยเทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75

3. วิเคราะห์ผลความพึงพอใจที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรมมัคคุเทศก์อาสา “ถ้าแก้วโกมล” โดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยเทียบกับเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535, หน้า 99 -100)

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการศึกษา

สูตรที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, ม.ป.ป., หน้า 181) ใช้สูตรดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องขององค์ประกอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

สูตรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าร้อยละ (percentage) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543, หน้า 101) ใช้สูตรดังนี้

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P คือ ร้อยละ

f คือ ผลรวมของคะแนนที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

2. ค่าเฉลี่ย (Arithmetic mean) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 54)
ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คือ ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N คือ จำนวนคนทั้งหมด

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 104) ใช้สูตรดังนี้

$$S.D = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยกับเกณฑ์ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ, 2540, หน้า 240) โดยใช้สูตรดังนี้

$$t = \frac{\bar{X} - \mu}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ $\bar{X}$ คือ คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
 μ คือ คะแนนเฉลี่ยของประชากร
 (เกณฑ์ที่กำหนดถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยของประชากร)
 n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 S คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง